
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2016:10

FN:s konvention mot rasdiskriminering

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2016:89, FN:s konvention mot rasdiskriminering. Utskottet bejakar motionärens syfte att kämpa mot rasdiskriminering och konstaterar att den nationella nivån sedan flera år tillbaka har arbetat och agerat med detta. Utskottet är förvissat om att det arbetet kommer att fortsätta. Utskottet anser däremot inte att motionens förslag, att vädja till regeringen i denna fråga, är rätt väg för kyrkostyrelsen att gå, utan föreslår att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:89.

Motionens förslag

Motion 2016:89 av Berit Bornecrantz Dias, FN:s konvention mot rasdiskriminering

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt vädja till regeringen om att uppfylla artikel 4 i FN:s konvention från 1965 mot alla former av rasdiskriminering.

Bakgrund

Idag bedriver Svenska kyrkan genom sina församlingar, i stiftet och på nationell nivå ett omfattande arbete för att visa på att Svenska kyrkan förstår och tolkar den kristna tron som en motkraft till rasism och främlingsfientlighet. Många församlingar arbetar aktivt pastoralt med frågor som relaterar till detta men också med opinionsbildning genom manifestationer och liknande. Exempel på det arbete som drivs i denna anda är språkcaféer, internationella grupper och samarbeten över religionsgränser. Ett exempel på stiftens påverkansarbete är Stockholms stifts kampanj *Gör inte skillnad på människor* där de lyfter Svenska kyrkans värdegrund och engagemang för människors lika värde.

Den nationella nivåns arbete mot rasism

På den nationella nivån finns inte något eget avgränsat ansvarsområde som handlägger frågor kring rasdiskriminering och rasism. Den typen av frågor hanteras snarare i respektive verksamhet och är en gemensam värdegrundsfråga.

Den nationella nivån har under de senaste åren deltagit i flera samarbetsprojekt för att bekämpa främlingsfientlighet och rasism. *Projekt Människovärde* drevs

mellan 2010–2013 av Svenska kyrkan, Svenska Kyrkans Unga och Sensus studieförbund. Syftet med projektet var att rusta Svenska kyrkan och Svenska Kyrkans Unga teologiskt och metodiskt för att agera för människovärde och mot främlingsfientlighet och rasism. Inom projektet har antologin *Där främlingskapet bryts kan en ny värld bryta fram* och metodmaterialet *Paulus brev till svenskarna* tagits fram. Under 2013 genomfördes utbildningar runt om i landet.

Svenska kyrkan har även deltagit i kampanjen *Vägra hata* som medlem i Sveriges interreligiösa råd och Sveriges kristna råd.

Inom ramen för stödfunktionen Support migration finns verktyg för församlingarnas arbete mot rasism och främlingsfientlighet.

Den nationella nivån har även agerat gentemot staten i sitt påverkansarbete. Kyrkostyrelsen lämnade 2013 ett yttrande över betänkandet från den statliga utredningen SOU 2012:74 *Främlingsfienden inom oss* som letts av Bengt Westerberg (Dnr Ks 2013:346). Kyrkostyrelsen ställde sig i stort bakom förslagen i betänkandet som kyrkostyrelsen anser vara ambitiösa och genomtänka. I sitt yttrande lyfte kyrkostyrelsen även situationen för samer och romer. Kyrkostyrelsen konstaterar att de utbredda fördomar och den rasism som finns gentemot romer och samer i Sverige gavs alltför lite utrymme i betänkandet.

Svenska kyrkan har lyft hatbrott mot romer, judar och samer i en rapport från 2013, *Våga vara minoritet* och särskilt uppmärksammat hatbrott mot samer och samiska barns utsatthet då de utsätts för diskriminering, fördomar och mobbning pga. sin samiska bakgrund (skuggrapport till FN *Human Rights Challenges 2014*, och *Tio sätt att stärka barn och unga – ett minoritets- och urfolksperspektiv*).

Kritik mot Sveriges efterlevnad av FN:s konvention mot rasdiskriminering

Sverige ratificerade FN:s konvention mot rasdiskriminering år 1971. Senast 2013 fick Sverige kritik från FN:s granskningskommitté som har som uppgift att granska hur medlemsstaterna upplever sina åtaganden. Granskningskommittén påpekar i sin rapport att det finns en ökning av rapporter om hatpropaganda med rasistiska motiv, särskilt från vissa politiker på den yttersta högerkanten. Den är också oroad över en ökning av rapporterad hatpropaganda i medier och på internet. Kommittén ser dessutom en fara med den restriktiva tolkning av hets mot folkgrupp som tillämpas i Sverige.

Vidare noterar granskningskommittén att rasist- och extremistorganisationer fortsätter sin verksamhet trots att Sverige menar att lagstiftningen, i enlighet med konventionen, förbjuder rasistiska uttryck, inklusive verksamheter hos grupper som förespråkar rasdiskriminering. Men granskningskommittén menar att det inte finns några uttryckliga rättsregler som olagligförklarar och förbjuder organisationer som främjar och uppmanar till rashat. Därför upprepar den sin tidigare rekommendation att Sverige ska ändra sin lagstiftning så att organisationer som främjar och uppmanar till rashat olagligförklaras och förbjuds, i linje med artikel 4 b i konventionen.

I regeringens svar på kritiken hänvisar de till sitt svar från 2006 som var svar på en tidigare likartad kritik. I sitt svar skriver de följande:

Som framgår av punkten 13 under artikel 2.1 förbjuds hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § brottsbalken. I Sverige har yttrandefriheten i medierna ett särskilt starkt skydd genom grundlagsbestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, jfr punkterna 25–30 i den tolfte rapporten. Brottet hets mot folkgrupp finns med i den katalog över brott som anger vilka gärningar som kan vara straffbara i grund-

lagsskyddade medier. Straffbestämmelserna till skydd för etniska minoriteter gäller således även om brottet begås i grundlagsskyddade medier, t.ex. tidningar eller television.

KI 2016:10

Tidigare behandling

Frågor kring rasism behandlades i kyrkomötet förra året i motion 2015:26, *Gör upp med rasism och antisemitism i vår kyrka*. Gudstjänstutskottet behandlade motionen och uttryckte i sitt betänkande G 2015:3 ett avståndstagande från främlingsfientlighet, antisemitism och rasism i samhället, men menar att det som motionärerna efterfrågade, ”att ta fram en handlingsplan som på teologisk grund skyddar det unika människovärdet mot den framväxande främlingsfientligheten och rasismen inom såväl kyrkan som samhälle” redan görs på Svenska kyrkans olika nivåer. Därför avsågs motionen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:89.
--

Utskottet bejakar motionärens syfte att kämpa mot rasdiskriminering och konstaterar att den nationella nivån sedan flera år tillbaka har arbetat och agerat med detta. Utskottet är förvissat om att det arbetet kommer att fortsätta. Utskottet anser däremot inte att motionens förslag, att vädja till regeringen i denna fråga, är rätt väg för kyrkostyrelsen att gå, utan föreslår att motionen ska avslås.

Uppsala den 29 september 2016

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande, Sofia Rosenquist, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Monica Lindell Rylén, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Patrik Linde, Katarina Glas, Kjell Petersson, Elisabeth Kullenberg, Ulla Littgren, Stig Eriksson, Anders Ahl, Jerker Schmidt, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.